

PALMKNIHY
knihy ve vaší dlaní

Útěk do Budína

Vladislav
Vančura

OBSAH

Vstup	5
Dora a Alžběta	7
Nejmladší dcera	13
Matčina rozmluva s Dorou	19
Útěk	26
Cizí město	30
Hoře a lítost	34
Brehm rozmlouvá s Janou	43
Návrat	52
Svatba	57
Ubývající měsíc	71
Tíseň	79
Daun a polní brány	84
Rozloučení s Vydrou	91
Hlavní město	99
Samotářka	109
Smrt	122
Závěr	143

Vstup

O lásce bylo již napsáno příliš mnoho knih. Jedny praví, že ožívuje svět, a druhé, že za nic nestojí. Ať tak či onak, je těžko říci, kudy probíhá hranice, a vypravování, jež právě počíná, si neosobuje ni moudrosti ni práva, aby rozhodovalo. Nechť soudce přisvědčí anebo nechť si stíná. Nechť padne hlava po hlavě či kapitola za kapitolou, nechť rozhodčí ve věcech písemnictví tu knihu rozšlapou, nechť nezbude než útek z její dřeni, než dvě písmena, která skládají povzdech! Podobný neúspěch můžeme předvídati, ten nenažene strachu milencům, ba ani vypravěčům.

Jak dlouho trvá svět, milenci nemyslí než na vlastní své srdce, a pokud potrvá, nebudou míti pro nic porozumění než pro vášeň. Je jim jedno, co si myslíte, a těm, kdo mluví, jak by smet.

Že láska zaslepuje rozum, že kazí mravy a svádí k zhovadilosti? A že je na překážku pokroku tvorby, žádajíc, aby se znovu mluvilo o hanebné zálibě, již nalézají dívky v mladých mužích a mladí mužové zas ve slečnách? Je to pravda, či ne?

U všech všudy, o to teď neběží. Nastává opět jaro, je máj, milenci si leží v náruči, nevidí leč jeden druhého a líbají se, protože jim byla dána ústa.

A špindířům, již vždycky ostrouhali mrkvičku, těm chudáčkům, na které se zpravidla nedostalo, nezbývá než vypravovati, neboť i jim byla dána ústa. Rozechvívá je táž rozkoš, tytéž úzkosti jim tají dech, a jakkoliv jsou zhusta škaredí a téměř napořád mívají velký nos, přece jsou v něčem podobni milencům.

Jedny i druhé popletla psaníčka, poslíčkové a důvěrníci, kteří řekli o slůvko méně či více. Jsou zmateni a mají plno trampot se vzněty lásky, neboť si myslí, že vše, co mají na očích, celický svět, tak jak jej vidíte, je krásný. Jsou přesvědčeni o spanilosti dám, jejichž tvář zastírá stín, a konec konců je unáší celý svět. Ach, milenci vidí ve všem důvody k lásce a běhají za svými krasotinkami nelitující času.

Ti druzí zase namáčejí pera v kalamářích a učerněnou rukou píší na papír počáteční písmena nějakých řek a po zádech jim běží mráz. Co tak čmárají a nazdařbůh si kreslí na okraj papíru, přijde jim na mysl vypravování. Padne jen slovíčko, anebo dívčí jméno, a zuřivec se pustí po stopě. Tak jako klíček otvírá skříň, tak určité slovo otevře hubu těm dobrým chlapíkům. Kdopak si přeje, aby ji zavřeli? Nechť mluví! Nechť se milenci líbají, neboť země je mladá a naše nozdry vdechují jarní vítr.

Dora a Alžběta

V sobotu na poslední listopadový den roku dvacátého prvního hráli v Národním divadle operu, která se jmenuje Král a sedlák. Věc šla zvolna před se. Dámy a pánové hovíci si v lóžích, dámy i chudinkové, kteří se derou loktem k pažení, pánové i ti, kdo platí sotva po korunce, krátce, kdekdo byl očarován a nikdo nežíval leč úkradkem se zaťatými zuby a rozšířeným chřípím. Sem tam snad přece chytal někdo lelky, ale nechť je mu to odpuštěno! Toho dne bylo v divadle tolik pozorných dám, že se mezi nimi ztratil.

V lóži blízko jeviště seděly dvě sestry. Bylo patrné, že jsou z téhož hnízda, a první se podobala druhé jako křepelka křepelce. Měly táž ústa, týž nos, vyčouhlé zuby, kterým se říká zaječí, jiskrné oko, nádherné lokty a kýty, které se vyskytují u středního stavu, jehož míry a váhy bývají po čertech zřídka prostřední. Tyto paní slynuly v kuchyních jako dobré hospodyně a vyznaly se v jazyce francouzském i ve hře na klavír.

Za starých časů byla děvčátka přidržována k tomuto umění stejnou měrou jako k jehle a k niti. Výchova tak znamenitá utvářela povahy ještě znamenitější. Bylo jim dáno mohutné zdraví a rozvaha. Mívaly krásné a prostorné pánve, látaly zpívající, a jak se říká, bylo v těch látech ztajeno něco půvabu sonát a naopak jejich sonáty čpěly kuchyní a švadlenstvím.

Vypravování sleduje dvojici těchto podivu hodných dcer. Prvá a starší se jmenuje Dora Brehmová a mladší Alžběta Nedbalová.

Staré čítanky zhusta opakovaly, že osud neměřivá všem stejně. Předvídavost jejich auktorů nás ušetřila mnohých zklamání a způsobila, že jste snesli se smíchem těžkou ránu, když váš přítel získal vysoký úřad, či když se vdávalo děvče ze sousedství.

Ono prožlукlé pravidlo ze slabikářů doposud platí a tak jen proto, že měla Dora dost peněz, musila Alžběta počítat s každým krejcarem.

V okamžiku, kdy na jevišti vzrůstala hudba a kdy se stával patrným skladatelův záměr skončiti, tehdy, když se čelist zpěvákova vzdálila z přirozené polohy a když se ozval neuvěřitelně hlomozný hlahol, sáhla Dora po rukavicích, řkouc sestřičce, že je čas jíti.

Tu chvíli vyšel venku měsíc. Byl deštivý večer a táhlo k jedenácté. Za okamžik zazněl prvý úder věžních hodin, obloha se rozjasňovala a mezi dvojí prškou slétl měsíční přísvit. Hodina, jež odbíjí, byla stanovená, to jest chvíle schůzek a chvíle setkání. Teď je na čase, aby se otevřely divadelní východy a vzplanulo světlo. Dora a Alžběta vycházejí mezi prvými.

Jdou bok po boku nespěchající příliš, neboť mužové je očekávají na známém místě.

Jejich tvář přechází úsměv a ukazují zoubky, při nichž nemyslíte na polibek. Avšak navzdory posměváčkům byly obě dost dobré, aby se provdaly. Nedostalo se jim snad jen tak ledajakých manželů z rozcestí, ani zdární! Do Dory se zamiloval inženýr Vratislav Brehm, člověk silný a bohatý, ba jakýsi velmož mezi měšťáky.

Jak to vyložíte? Kdož ví! Z ničeho nic začnete pošilhávat po některé chudince a naráz vám zčervenají uši. Váš hlas se stane měkkým a bez zjevné příčiny smýšlíte lépe o údech dívčiny než o svých. Do včerejška vás nic nepálilo, byl jste rád, že se na světě rodí víno, a teď je s vámi konec. Jsou vám protivné vlastní ruce a ten nos! Jaké neblahé síly sochařily ve vašem obličejí?

Brehm se oženil s Dorou, dříve než uplynuly tři měsíce od doby, kdy se s ní seznámil. A věru dobře, že pospíchal, neboť čas rychle letí a ovoce se má trhati, dokud nepřežrálo. Ostatně Dora Brehma milovala a láska činí krásku i z ubohé škaredky. Láska věru dostačí, aby upilovala hlodavci zuby, napřímila nosík a poopravila, kde je co opravit.

Jestliže se provdala Dora, jaký div, že nezůstala na ocet Alžběta. Byla přece o poznání hezčí.

To vše jsou minulé příhody a každá z nich dávno pozbyla barvy.

Dora a Alžběta často se snažily pohnouti lásku k nové štědrosti, ale přadlena již odešla od díla. Paní stárly často plačíce.

Tak minulo pět let. Nejmladší jejich sestřička zatím dorůstala a v blízkosti Dory a v blízkosti Alžběty se ocitaly květiny, jejichž vůně je povědomá všem milenkám, nechť jsou svěží či nechť zestárlý.

Jaro se opět obnovovalo, vál jižní vítr, ale paní přirazily dveře nechťice slyšeti ten známý hlas. Byla jim odepřena půvabná tvář a půvabný duch. Štěstí a neštěstí šla mimo tyto neblahé milenky, zůstavující za sebou jen prach a kouře.

Jestliže se pádící osud podobá koním, podobaly se ony pasačkám, které utíkají cestou necestou za svým stádem.

Obě sestry obviňovaly čas, který proměňuje lidská srdce, a příliš zhusta se oddávaly starým vzpomínkám. Dora se otrásala od hlavy k patě láskou, uvádějíc si na mysl otcovský dům ve vesnici Samotářce a pozdější byt Myslbekových, z jehož okna, jestliže se vykloníte, je vidět skvoucí řeku. Myslíla na kterousi noc za svého mládí a tu jí vyvstal obraz dětské ložnice a ložnice rodičů.

(Kdysi se uléhalo o deváté. Spáček měl peřinu až pod nosem. Na nočním stolku stála sklenice vody a vedle vody popelník s oharkem doutníku.)

Míjely právě Spálenou ulici; tu se Alžběta dotkla Dořina lokte řkouc, aby si pospíšily. „Brehm a můj muž čekají již déle než pět minut.“

Vskutku, pánové byli na smluveném místě. Hvězdy reklam, měsíc a hořící slova se sypou na jejich klobouky v napodobování vánic. Na Brehmově tváři přihořívá odlesk Orionu a do jeho vlasů padá poprašek Červeného mlýna. Hle, z tmavého kouta srší oheň a jakýsi poblázněný prst po sté a po tisícáté píše na průčelí domů jméno nejlepšího mýdla. Vezmi je čert!

Ale především ať zmizejí do pekla ti kluci vyvolavači, ti otevřihubové ječící a vřískající, až zaléhají uši. Za chvíli vpadne trubka s klaksonem a vzápětí se ozve zvonec řidičův. V té vřavě sotva rozeznáte hlas kamelotův. Usmívá se, když si odkřičel jména svých deníků, a teď zase spouští nanovo.

Je mu patnáct let. Chudinka, získal namátkou příjici, a aniž byl biřmován, dostal jich nepočítaných od pánů rodičů, kteří si potrpí na dobré jméno. Stříhali mu je rovnou na ucho opakující nářky, jež jsou ve shodě s obecnou mravností. Aby ho káně, proč tak pospíchal!

Sotva se Brehm a Nedbal hnuli o krok dál z té tlačenice plné výdechů, jež jako mlha zamžívá úsměv krásek, sotva se hnuli o malý kousek blíže k divadlu, zastavil je nový shluk před květinářským krámem. Není to dlouho, co se prvý z nich dotkl rukavičky dámy, která pospíchala. Doposud jej pálí prsty a již k nim blýská pohled záletnice. Ach, ta je krásná! Má zdvižený klobouk, planoucí ústa a oči k zbláznění. Jen ať si někdo vzpomene a pomlouvá ty dámy! Jsou nádherné!

Brehm a Nedbal nahlíželi pod klobouky přichozích, byli svědky mnoha shledání a slyšeli úryvky hovorů. Jaká bláhová výmluvnost! Bylo viděti, že mnohé z dvojic užívají s měrou svého manželství a že rozlišují mezi právním stavem a pošetilostmi lásky. Bylo viděti, že prahnou po příhodách, o nichž se špatně mluvívá, a že leckterým není dobře ve vlastní kůži.

Dora a Alžběta konečně přicházejí, konečně se sešly se svými manžely. Stiskli si navzájem ruce vyměňující zdvořilosti. Nedbal pronesl starý vtip o počasí, jež toho dne nestálo opravdu za zmínku, Brehm se vyptával na lhostejné věci a jeho otázky udeřily na všechny brány nudy. Žel, žádná z nich není těsná a každá se zlehka otvírá.

Konečně se octli v restaurantu, aby povečeřeli. Brehm vzbuzoval pozornost číšníků, kterým, jak se zdá, byl propůjčen smysl poznávati bohatce a žrouty. Uhadovali správně. Byl tím, kterého hledali. Jedl a jedl, co srdce ráčí. Dora seděla vzpřímena a nedotýkajíc se stolu ani prstíčkem, přidržovala lokty k tělu.

„Co je nového v úřadě?“ zeptala se Alžběta a Nedbal jí odpověděl: „Mluví se o veliké půjčce.“

„To není to právě,“ děl Brehm s jistotou násilníka, který si osobuje i pravdu dávno známou, „lidé jsou živi z práce, nikoliv z peněz!“

„Pah,“ dodal přerušuje Nedbala, jenž chtěl cosi namítnouti, „jak chcete obnoviti starou vážnost orby a řemesel? Několika miliony, které jste získali na vysoký úrok? Jak obnovíte trhy? Vzdělaností? Válkou? Na neštěstí se nám nedostává ducha právě tak jako odvahy viděti krev.“

Brehm nepřikládal svým slovům větší váhy, než zasluhovala. Byl to mluvka, který nalezl libost v řeči nikoliv proto, aby se vynášel, ale aby slova padala a aby zněla napodobující bystřinu, klapot mlýna a pochod, za něhož se snáze rozmlouvá nešťastníkům, jimž byl odepřen hlas a kteří se na vás za každého ticha obracejí s teskným pohledem. Ten mrav si osvojil od svého sňatku. Umlknuv, kousal se zlehýnka do rtů, neboť bylo třeba, aby přitlačil na nůž, jehož ostří bylo již otupeno.

Čas v restaurantu zvolna plynul. Blížila se dvanáctá a Brehm dosud jí a jí. Po jeho boku stáli číšníci jako andělé. Hle, nejmenšímu odstávají uši. Tu bijí hodiny a vy si znenadání vzpomenete na přítele, s nímž jste se dnes nesetkali. Co dělá?

Co dělá nejmladší sestřička těchto paní?

Nedbal se otázel jen namátkou a Dora mu odpověděla rovněž bez důrazu.

„Nevíme, proč nepřišla dnes večer do divadla. Snad už spí.“

Téže chvíli procitla Dořina a Alžbětina matka. Opřela se o loket naslouchajíc úderu vězních hodin. Zvon emauzského kláštera udeřil právě dvanáctou. Paní dopočítala.

Nelze říci, že jí bylo lehký. Usedla na okraj lože a špičkou nohy nalezla pohožený střevíc. Rozrazila ji zima; tu se přioděla šátkem a zívajíc (a spíše rozhněvána než z lásky) se šla podívat do pokoje své nejmladší dcerušky.

Vzpomněla si, že čeká od desáté, až se Jana vrátí z divadla, a sama proti sobě pocítila výčitku, že usne, když má bdít. Ba, ještě hůře, vždyť ani neslyšela zvonek, a už je přes půlnoc!

Paní pečovala o svou studentku s přísnou láskou. Nebylo pochyby o tom, že ji miluje, dovedla to však dobře zatajit! Bůh ví, že by raději přišla o jazyk, než by to řekla. Škaredila se po celý den a sotva prohodila sem tam slovíčko nebo pozdravení. Nejčastěji se ptávala: „Jano, kam jdeš a kdy se vrátíš?“

Jana byla všetečná, a protože kvete na fakultách prostořekost, neskončilo vyptávání vždy jen tak nevinně.

Na stolku u hlav postele hořela lampička a v pokoji byl přísvit připomínající dramatiky z konce minulého století. Čpělo tu Ibsenem.

Paní se zastavila u dveří, ale nic se nepohnulo. Je ticho.

Tu se opět ozve ťukání a paní stiskne kliku. Pootvívá.

Ach, mimo její hlavu fičí chladný závan a je slyšeti praskot, jako by po světlici někdo obcházel. Spěchá otočiti vypínačem a vzápětí zas váhá naslouchajíc novému zvuku. To vítr pohybuje otevřeným oknem. Je tu zima a prázdno. Prázdno!

Tu chvíli odjížděla Jana Myslbeková se svým milencem do Budína.

Nedohlídala jste se své studentky, paní! Jaké hoře, jaké hoře pro vás! Probdíte noc a každý úder na dveře a každé šustnutí vám vrátí naději.

„Ach, to je ona!“ Není! Není! Není!

Usněte aspoň k ránu, zdřímnete si, Jana se nevrátí.

Několik dobrých učitelů, lékařů a nakonec ty neuvěřitelné výjimky, jež si kolem padesáti uchovaly mladý rozum, smýšlejí o věci podstatně jinak než matky.

„Proč pláčete,“ říkají jim, kdykoliv se zběhne něco podobného, jako je Janina příhoda. „Utřete si oči a schovejte kapesník! Dost, dost, dost! My vám odpřisáhneme, že se nestalo nic neobvyklého.“

Někdy se stává, že k tomu napomínání přičiňují rozpravu o nicotě, jindy o kráse a opět jindy dodávají, že není nad to, když si od mužnosti a od věku, v němž se provdávají nevěsty, vedeme jako mužové a ženy.

Takové řeči však nelze opakovat před paní Myslbekovou. Nevěří než své bolesti.

Nejmladší dcera

Janě bylo dvacet let. V tom věku jsou podobny k světu i čertice s nosem plným pih, co tedy říci o dívce, která je útlá bez hubenosti a jejíž údy připomínají krásu plameňáka? Má skvoucí kůži, vlasy jako záři, oči andělské, řasy až z dětství, lýtko Dianino, ústa z horečky.

Jana je nejkrásnější děvče z těch, jež sami znáte! Byl jí dán půvab a skytnut hlas, jenž okouzluje. Mluví, a vám se zdá, že zpívá.

Kdekdo Janu miloval a nejvíce ji milovala její matka, paní Myslbeková. Žel, ze všech způsobů lásky je nejméně srozumitelná přisnost.

Nic naplat, příliš často jste se na ni obořila, sníc, že bude nad každé pomyšlení šťastna a že je moudřejší než ostatní dívky. Svět vzdychá zároveň s vámi, patře na tuto studentku. Její kůže je nádherná, její duch je nádherný a jenom omylem a jenom neprávem se vyskytuje dostatečná na jejím maturitním vysvědčení.

Proč ji tedy trápíte? Vy ukrutnice, opakovala jste až do omrzení: „Uč se! Nestroj se jako fiflena!“

Ach, užívala jste trpkých výrazů a div že jste nespílala pro drobet prázdne a pro korálky. Kdopak má rozumět vaší zamilovanosti?

Jana vystudovala gymnasium bez příhod, ledaže byste chtěli mluvit o špatných známkách jako o událostech.

Slečinka měla dvojky?

Netvařte se jako svatouškové, vy dřiči z Polabí, však jste jich nhrabali nepočítaných, a to jste ještě nezvedli nos ze cvičebnice a vpisovali překlad mezi řádky!

Co na tom, jaké omluvy? Jana to jen tak tloukla ze třídy do třídy. Někdy se stávalo, že byla prostořeká a že nadmíru dopalovala své učitele.

Je s užitkem slyšeti odpovědi, jež se pak hrnuly na její hlavu. Byly rozmanité! Učitel českého jazyka si vedl dobrácky, avšak řečtinář se hněvával.

„Vy jste husa,“ děl vzpřimuje svou páteř, „která by měla být vyobcována ze třídy, nikoliv usnesením sboru, ale hlasováním třídy.“ Praviv to vyslechl bouři smíchu.

Ach, to byli dobráci! A přece, druhý z nich skončil v ministerstvu. Strádá někde v oddělení učebných osnov a pod stolem čte jistě Aischyla.

Cožpak lze mluvit o trestech ze školy, když Jana už dávno odložila dětské střevíce? Vždyť je to nevěsta! Vždyť odjíždí s milencem!

Kniha, kterou napsal učenec a k tomu ješita Plautus, pojednává o tom, jak často přisuzujeme své milence a svým dítkám mladost děle, než je zdrávo rozumu. Dávno zeškareděly nebo zvousatěly, staly se matrány či soudními vykonavateli, a my o nich stále mluvíme, jako kdyby včera vylezly z peřinky. Je neuvěřitelné, že by byl jmenovaný autor tak výtečným znatelem lidských duší, ale jeho výtka se hodí na vypravování o Janě jako pánev na ohniště.

Nuže, Jana doposud dětinská se sotva omžila na fakultě a již uzavřela přátelství. Domluvila se záhy se svou sousedkou, jež měla hrubý hlas. Protože pak byla vznětlivého srdce a jako vítr, velmi si ji zamilovala. Toto přátelství bylo plané. Obě dívky chodily touž cestou a sdílely se o tytéž příhody. Byly však příliš rozdílné, aby se nehašteřily. Jana neváhala přijímat i smyšlenky a věřila na nepravděpodobné věci; tak se přiházelo, že přiměšovala k událostem, které vás mohou potkat cestou domů, tolik ze své představivosti, že se původní příhody změnily k nepoznání.

„Přestaň,“ pravila Janě její přítelkyně, „přestaň! Všechno, co jsi řekla, je nepravda. Obrátila jsem se dvakrát, ulice je téměř prázdná.“

„Mýlíš se,“ odpověděla, „je za námi Barány.“

„Kdo je to?“

„Barány,“ opakovala Jana. Řkouc to vkročila přímo do hry lásky.

Před několika dny seznámila se s tímto mladým mužem v předpokojí děkanově. Vyměnili sotva několik slov, několik slovíček, jež nemají smyslu a jimž přece, poslušni svodů vlastního nitra, propůjčujeme takovou sílu, že se vynořují znovu a znovu. Přeletují

od myšlenky k myšlence a chvilku se podobají motýlu; potom jejich vazba zřídne a je sotva znatelná. Zdá se vám, že jste na ně již zapomněli, a hle, každé vaše pomyšlení padá do jejich středu, neboť se změnily připomínající síť.

Ona rozprávka se vryla Janě v paměť. Pamatovala si místo, kde stály skupiny studentů a hlouček rozmlouvajících dívek. Měla dosud na mysli světlo, vnikající do světnice vysokým oknem, jehož mřížoví vrhalo stín. Byla okouzlena tou chvílí a kouzlo trvalo jako polospánek, jako znění nástroje, jehož strun se dotkl vítr. Chtělo se jí mluvit sladkou řečí zamilovaných ještě dříve, než šel po jejím boku milenec. Její duch si vedl v té věci zřejmě velitelsky a sama si naměřila svůj úděl předcházejíc události a volajíc je.

Podstatě šlo o všední příhodu. Jeden ze studentů, jménem Tomáš Barány, jenž se byl o něco opozdil na fakultě, projevil celkem bez vynalézavosti zájem o sličnou dívku. Vida studentky zahýbatí do uličky, která směřuje z náměstí Svatého Salvátora k nábřeží, a poznáváje, že je sdostatek znám i s Janinou přítelkyní, aby je mohl osloviti, přidal do kroku.

Šel oddán úvaze, jak stráví večer, a jeho myšlenky nebyly ani rozveseleny ani je netísnila blízkost osudné chvíle. Spěchal, ale Jana jej neviděla na vlastní oči! Nemohla jej ani zahlédnouti a vše, co své přítelkyni řekla, nebylo než živé přání.

Jistota a spěch, s nimiž se obracela v tu stranu, odkud přicházel, podobala se znamením, po kterých pasou kejklíři a spisovatelé oddávající se na úkor rozumu podivné víře. Nechť si však je toto setkání nahodilé, obsahuje jádro příhod a pro lásku, jež později byla oběma vnuknuta, lze říci, že je plno záměrnosti.

Mladičký muž a dívka sotva poodrostlá dětským střevíčkům se setkali a naplňující staré pravidlo mluvili dobře známé nesmysly, jež očarovalo snění. Nestojí za nic, ale vy sami je ceníte výše než moudrost stáří a zmařili jste nejednu noc přemýšlejíce o nich.

Jana se otázala, odkud Barány přichází, a sotva to řekla, pocítila nesmyslnost této otázky. Odkud by šel? V tu dobu právě končívají universitní přednášky. Profesori práva římského a práva trestního

přednášejí od 10 do 11. Jak na to mohla zapomenouti? Jana se na chvíli odmlčela. Zatím co její ruměnec temněl, dal se Tomáš Barány do řeči, ani zdaleka neznamenaje, že bylo řečeno něco nevhodného.

„Máme stejnou cestu,“ děl student obraceje se k dívkám.

„Ano,“ odpověděly téměř současně, „jdeme podél řeky až na Vyšehrad, ale vy snad odbočíte?“

Ach, podobná slova nemají barvy, pokud leží v proudu řeči, jako jí nemají krůpěje plynoucí v proudu říčním. Snad zářila, snad se znovu zatřpytí, když si vzpomenete na vlastní schůzku nebo na chvíli, kdy jste stáli po kolena v řece a dotýkající se povrchu vody stříkali za veselého smíchu na své přítelkyně.

Byla asi polovina října. Doposud svítilo slunce a jeho jas prostupoval holé koruny akátů. Jízdní drahou se smýkaly motorové vozy a v okénku jedné z oněch limusin se zatřepal šátek, kynoucí snad na pozdrav procházející se trojici. Táhl ke dvanácté, a jak se přibližovalo poledne, vzrůstal na ulicích ruch. Právě přejížděl vůz s nákladem betonového železa, ale třesutý hlomoz se sotva dotkl Janina ucha. Zdálo se, že u všech volantů sedí rychle plynoucí čas a že zvětšuje rychlost vozů, aby se jenom mihly mimo milence.

Jana se dívala oslněným zrakem na řeku, v níž se hloubí Petřín s příslovečnou věží, a jak obracela hlavu, bylo viděti proti zářícímu nebi obrys jejího nosíku, úst a hrdla.

Když se Jana vrátila domů, byla příliš roztržitá, aby mohla odpovídati na otázky paní Myslbekové. Vešla v kabátku a neodložila rukavic.

„Přišlo psaní od doktora Leona,“ pravila její matka, „píše, že rybníkářství na jihu je ve psí a že se nikdy nevzpamatuje. Kde jsou ty časy, když my jsme bývali na Samotářce.“

Jana vzhlédla, jako by slyšela jméno Leonovo po prvé. Odpověděla jakousi otázkou a sklonila se nad svůj talíř. Bylo jí vedro a setřela si krůpěj potu.

Potom ani trošičku nedbajíc, že věc zdaleka nesouvisí s tím, nač její matka myslí, spustila o svých plánech, řkouc, že chce býti hotova se studiem co nejdříve.